

Op het grensvlak tussen food en farma

Gezonde voeding voorkomt en geneest

Tekst: Tom van der Meer | Foto's: EVMI, Tom van der Meer

Het verschil tussen food en farma gaat steeds meer vervagen. Dat bleek eind vorige maand tijdens het congres Health & Food van FoodVision in Veghel. Voor voedingsmiddelen liggen er in de toekomst veel kansen in gezondheid, op preventief vlak maar ook als hulpmiddel om te genezen of aan te sterken na een operatie.

"Probiotica zal groot worden, de komende decennia", zei maag-, darm- en leverarts Wink de Boer van ziekenhuis Bernhoven. "Al moeten we nog leren welke probiotica voor welke ziektes. Behalve dat mensen zelf meer vezels moeten eten en meer moeten bewegen, zullen wij in de toekomst ook steeds meer op individueel niveau de darmflora

'Vies is gezond'

Mensen leven tegenwoordig veel te steriel, vertelde maag-, darm- en leverarts Wink de Boer. "We krijgen minder prikkels dan in de Middeleeuwen. Er zijn meer auto-immuunziektes. Dit zijn echt Westerse welvaartsziektes. Ik als arts zeg: vies is gezond. Ik pleit dan ook tegen mijn stelling 'Voorafgaand aan de maaltijd laat ik mijn (klein)kinderen altijd de handen wassen'. Van de aanwezigen was 61,9 procent eveneens tegen de stelling. Een minderheid van 38,1 procent was het wél eens met de stelling. "Die moet ik nog op andere gedachten brengen", zei De Boer. Philip den Ouden van de FNLI was het niet met hem eens. "In Afrika is handen wassen noodzakelijk. En kijk ook naar de EHEC-crisis. EHEC zit in elke koe, maar bij taugé in de buurt wordt het ineens gevaarlijk. Ik heb ook al eens gehoord dat je voor je gezondheid één keer per jaar kauwgom van straat zou moeten plukken om op te kauwen. Ik zou artsen toch willen aanraden voorzichtig te zijn met dergelijke adviezen."

beïnvloeden." Hij gaf aan dat er in de dikke darm 100 triljoen bacteriën zitten. "Dat zijn meer bacteriën dan lichaamscellen. Dat maakt dat wij er voor onze bacteriën zijn en niet andersom." Verder wees hij op de toename van darmkanker in de westerse wereld. "In Nederland krijgt één op de 20 mannen en één op de 25 vrouwen darmkanker. Het wordt heel gewoon dat we iedere twee jaar onze poep gaan inleveren om naar het lab te sturen."

Vincent de Clippele, CEO van Nestlé Benelux, ziet bij Nestlé duidelijk toekomst in producten voor de gezondheid van het brein, de stofwisseling en het maagdarmkanaal. Het concern heeft sinds begin 2011 het Nestlé Institute of Health Sciences en de Nestlé Health Science Company. "Ik geef ons vijf tot acht jaar om hier volledig in te slagen." De Nestlé-CEO gelooft ook in gepersonaliseerde health care op basis van de genetica van mensen en persoonlijke voeding voor mensen die ziek zijn. Het bedrijf heeft in 2010 Vitalflo (productlijn voor kinderen met stofwisselingsziekten) overgenomen en in 2011 CM&D Pharma (voor patiënten met nierziekten, inflammatoire darmziekten en darmkanker). Andere recente overnames zijn Prometheus (diagnos-

tiek in maag-darm (GI) en oncologie) en Vital Foods (eveneens GI). "We zijn ondertussen na Abbott de nummer 2 in deze sector", gaf De Clippele aan.

Verantwoordelijkheid

Voeding speelt een belangrijke rol in de gezondheid van mensen. Goede voeding vormt samen met voldoende bewegen de basis voor een gezond gewicht en dat zorgt weer voor een kleinere kans op chronische ziekten, zoals hart- en vaatziekten en diabetes. Maar wie is verantwoordelijk dat mensen voldoende voedingsstoffen binnenkrijgen: het individu zelf, de fabrikanten of toch de overheid? "De voedingsindustrie spreekt in de marketing het individu aan", stelde De Boer. "Maar gezonde voeding is maar ten dele zaak van het individu. Het is volksgezondheid, dus is het een overheidstaak. De overheid moet regels opstellen." Ab Klink zag in dit verband echter niets in pressiemiddelen als een vettax, om als overheid obesitas tegen te gaan en gezonde voeding te promoten. "Ik zou als minister geen nationale voedingspolitie instellen." Volgens de voormalig minister van VWS, tegenwoordig hoogleraar en leider van de adviespraktijk voor de Nederlandse zorgmarkt bij Booz&Company, is de weerstand van consumenten op het ingrijpen van de overheid in hun persoonlijke levensstijl 'heftig' en 'te groot'. "Daar breek je niet zo maar door. Dat moet je ook niet willen." Hij vond overigens niet dat de overheid geheel afzijdig moet blijven. "Maar het moet een gezamenlijke inzet zijn."

De Clippele noemde het de verantwoordelijkheid van de industrie om voedingsmiddelen smakelijk en gezonder te maken. "Onze belofte is: lekker én beter voor de gezondheid." Verder gaf hij aan dat Nestlé via het Healthy Kids Global Programme met JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) op scholen komt om kinderen te leren wat gezonde voeding is. Klink gelooft ook in dergelijke samenwerkingen, maar gaf tevens aan dat gehamerd moet worden op positieve bijeffecten. "Zo leiden voedingsprogramma's en sporten op scholen ook tot betere leerprestaties. En zorgt gezonde voeding en beweging bij bedrijven ook voor minder verzuim. Meer bewegen en gezonder eten kan leiden tot aantrekkelijker zorgpolissen."

Lagere premies?

Het belonen van gezond eten in de vorm van lagere premies blijft overigens een heikel punt. "De zorgverzekeraar zou een levensmiddelenassortiment moeten samenstellen, samen met foodretailers en -fabrikanten, dat gezond en goedkoop is en zo verzekeren op basis van een life style club korting moeten geven bij aantoonbare compliance', was de prikkelende stelling van Joël Gijzen, directeur Zorg van de CZ Zorgverzekeraars Groep. Zo'n 55 procent van de 250 aanwezigen was het daarmee eens. Anderen wezen op de praktische onuitvoerbaarheid van een dergelijk idee. Wat is namelijk gezond? En hoe valt aan te tonen dat verzekeren zich eraan houden? "Toch geeft Royal Canin op dit moment al 25 procent korting op een huisdierenverzekering, als gekozen wordt voor diervoeding van de fabrikant", stelde Gijzen. "Een dier is geen mens, maar zouden wij hier ook niet naar moeten kijken", vroeg hij zich af. Klink

zag overigens al een kentering bij mensen. "Mijn zoon verkiest bijvoorbeeld Subway boven McDonald's. Het is wel duurder maar heeft meer groenten en heeft in elk geval het imago dat het gezonder is." Hij gaf de voedingsmiddelenindustrie de boodschap mee de strijd aan te gaan met McDonald's en te zorgen voor gezonde producten die smakelijk zijn.

Sneller herstel

"Voeding is ook essentieel in de zorg", zei Diederik Klapwijk, voorzitter van de Alliantie Voeding Gelderse Vallei. "Bij ziekte, bij operaties (voor een sneller herstel), voor kwaliteit van leven en bij kwetsbare ouderen." Hij gaf aan dat 25 tot 40 procent van de patiënten die in ziekenhuizen opgenomen zijn, ondervoed is. In de alliantie is het concept Cater with Care opgericht om smaakvolle en verrijkte producten voor ouderen en patiënten te ontwikkelen. "En in september starten we met Sodexo maaltijdservice At Your Request. Hierbij kiest de patiënt wat hij wil eten, met wie - bijvoorbeeld zijn partner - en wanneer." Doel is dat patiënten meer eetlust krijgen, met meer smaak eten en dus sneller opknappen. Klapwijk vergelijkt de voedingsbehoefte van patiënten met die van topsporters. "Een zieke beleeft het ziekteproces als topsport en moet daarvan herstellen. Dus gaat het erom producten te ontwikkelen voor topsporters én zieken." Via de alliantie, met partners als DSM, H.J. Heinz, FrieslandCampina, Sodexo, het Voedingscentrum, Food Valley, Wageningen UR, ziekenhuis Gelderse Vallei en Menzis, kan expertise gebundeld worden. Tijdens het congres Health & Food werd de samenwerking in de keten verder geïntensiveerd. ■

Producten uit de buurt

Ziekenhuis Bernhoven start bij de nieuwbouw in Uden met een nieuw voedingsconcept: voeding op afroep. "Daarbij worden duurzaam geteelde producten betrokken van boeren uit de buurt", zei arts Wink de Boer. Het concept is een samenwerking met cateraar Hutten en hun duurzame label De Guijt. "Slecht eten staat herstel in de weg en met goede voeding wordt een patiënt sneller uit het ziekenhuis ontslagen, waardoor de kosten van de gezondheidszorg kunnen afnemen." Hutten was een van de bedrijven op het kennisplein Health & Food in Veghel.

